

2007. július

Jelenségnaptár

HOLDFÁZISOK

Július 7.	16:57 UT	Utolsó negyed
Július 14.	12:04 UT	Újhold
Július 22.	06:29 UT	Első negyed
Július 30.	00:48 UT	Telehold

A bolygók láthatósága

Merkúr. A hónap második hetétől figyelhető meg a hajnali égbolton, a keleti látóhatár közelében. 20-án van legnagyobb nyugati kitérésben, 20 fokra a Naptól. Ekkor másfél órával kel a Nap előtt.

Vénusz. A hónap nagy részében még feltűnően látszik este a nyugati látóhatár fölött. A hónap végétől láthatósága gyorsan romlik. Július elején két órával, a végén már csak fél órával nyugszik a Nap után. 12-én éri el legnagyobb fényességét $-4,5$ magnitúdóra, látszó átmérője $31''$ -ről $49''$ -re nő, fázisa $0,36$ -ról $0,11$ -re csökken.

Mars. Éjfél körül kel, az éjszaka második felében figyelhető meg az Ophiuchus csillagképben. Fényessége $0,7$ -ről $0,5$ magnitúdóra, látszó átmérője $6,3$ -ról $7,0$ ívmásodpercre nő.

Jupiter. Az éjszaka első felében figyelhető meg az Ophiuchus csillagképben. Éjfél után nyugszik. Fényessége $-2,5$ magnitúdó, látszó átmérője $44''$.

Szaturusz. Napnyugta után még megkereshető a nyugati látóhatár közelében, láthatósága azonban gyorsan romlik. Fényessége $0,6$ magnitúdó, látszó átmérője $16''$.

Uránusz. Késő este kel. Az éjszaka nagy részében látható az Aquarius csillagképben.

Neptunusz. Az esti órákban kel. Az éjszaka nagy részében látható a Capricornus csillagképben.

MIRA-MAXIMUMOK

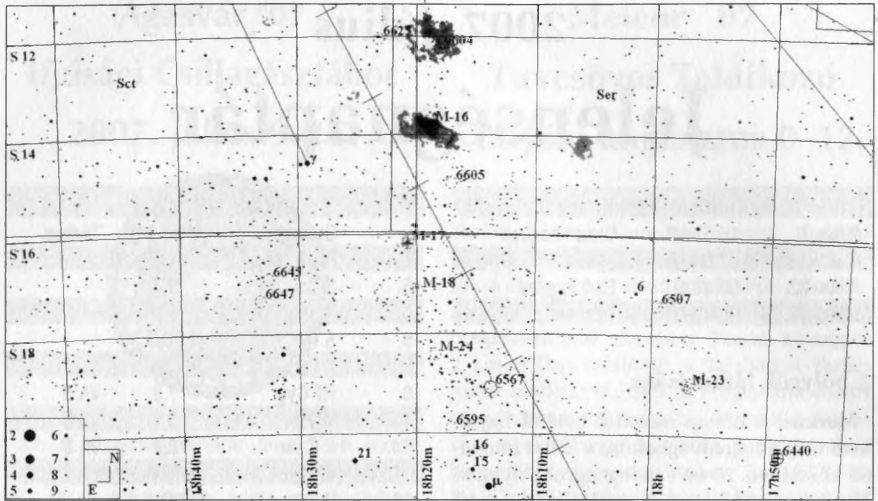
	Csillag	Max. (m)	Térkép
3.	RR Cas	10,5	
5.	S Cas	9,7	
5.	Z Boo	9,3	
5.	S Lyr	10,8	
5.	X Peg	9,4	
8.	RT Cyg	7,3	VA 5
10.	W Her	8,1	VA 6
14.	X Cam	8,1	VA 8
17.	RX Lyr	11,9	VA 3
18.	R Sco	10,4	
21.	W Cap	11,7	
21.	RV Cas	9,4	VA 5
23.	SS Vir	6,7	VA 2
23.	U Dra	9,5	
26.	U Cas	8,4	VA 5
26.	T UMi	9,2	VA 4
27.	SS Her	9,2	VA 5
29.	X CrB	9,1	
31.	RT Boo	8,9	

Július elején még érdemes próbálkozni az egyik legnépszerűbb mira változó, az **R Leo** szürkületi észlelésével! (Térkép: VA 14) Az észlelés nem könnyű feladat, mivel a csillag minimuma felé tart.

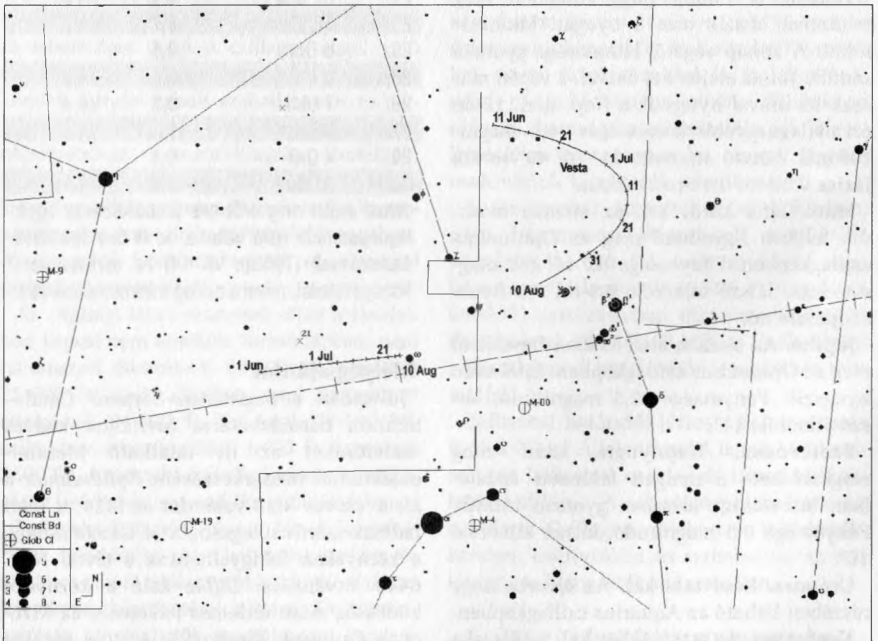
Mélyég-ajánlat

Júliusban a Sagittarius–Serpens Cauda–Scutum hármashatára invitáljuk kedves észlelőinket az itt található Messier-objektumok becserkészésére. **Nyílthalmaz:** a kistávcsöves M18 valamint az M24, a Tejút halmaz-szerű csillagcsoportja. **Gömbthalmaz:** a környéken felfigyelhetünk a távoli NGC 6440 látványára. **Diffúz kód:** a környező ködösség miatt érdemes felkeresni az M16-ot, a Csillagok Királynőjét és tőle északra az NGC 6604-et. Igen szép diffúz kód a sok néven (Omega-, Hattyú-, Patkó-, Homár-köd) ismert M17-et.

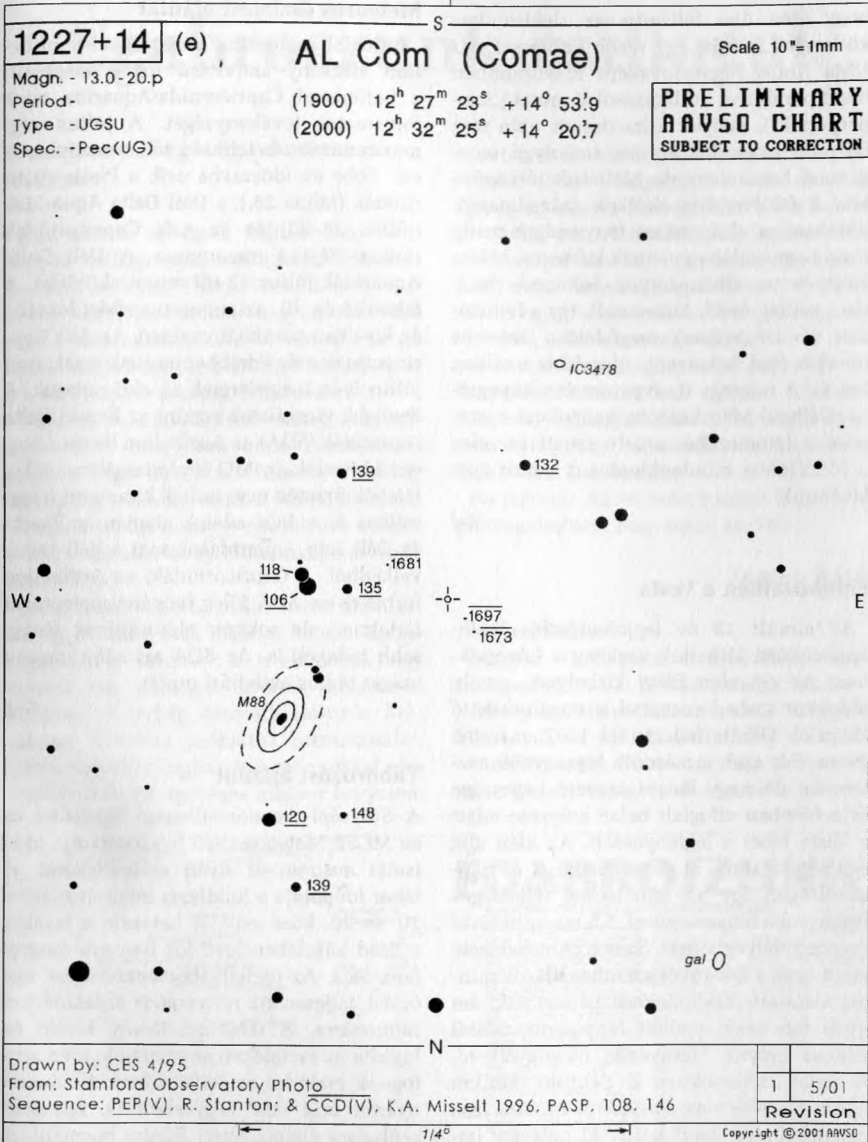
(Spe)

Júliusi mélyég-ajánlatunk keresőterképe

A Vesta kisbolygót idén nyáron igen kedvező körülmények mellett, könnyen azonosítható égi égtérületen figyelhetjük meg. Fényszennyezéstől mentes észlelőhelyről szabad szemmel is megpillanthatjuk! A Jupiter szomszédságában észlelhető aszteroida nyári táborok kedvelt célpontja lehet!

A hónap változócsillaga: AL Comae Berenices

Igazi mélyeges-változós csemege az M88 galaxis előterében található galaktikus törpenóva, az AL Com. A minimumában 20 mag-

nitúdó körül halványkódó csillag utoljára 2001 nyarán tört ki, amikor 12,5 magnitúdós tetőzést követően mintegy egy hónap alatt tűnt el újra az észlelők szeme/CCD kamerája elől. Ezt megelőzően hat évvel korábban, 1995-ben volt maximumban, így várható,

hogy idén újra felizzítja az elektronikus körlevelek frontját egy újabb kitéréssel. SU UMa típusú törpenóvaként maximumban rövid periódusú hullámzásokat mutat („szuperpúpok”), melyek a maximum után újra felépülő akkréciós korong imbolygó mozgásával kapcsolatosak. Mellékelt térképünkön a felülvonások értékek századmagnitúdóban, az alulvonások fényességek pedig tizedmagnitúdóban vannak kifejezve. Május közepén már elhangzott az első hamis riasztás a csillag újabb kitéréséről, így a felfokozott várakozásoknak megfelelően érdemes minden éjjel felkeresni – legalább a csillag helyét. A mintegy tíz ívpercre északnyugatra található M88 különös hangulatot csempész a látómezőbe, amely feletti csendes meditációhoz mindenkinek sok derült eget kívánunk!

Ks/

Földközelen a Vesta

Az elmúlt 18 év legjelentősebb Vesta-oppozícióját láthatjuk ezekben a hónapokban. Az egyetlen fővi kisbolygót, amely időnként szabad szemmel is megfigyelhető Heinrich Olbërs fedezte fel 1807. március 29-én. Bár csak a második legnagyobb aszteroida, de nagy fényvisszaverő képessége és a fővben elfoglalt belső helyzete miatt a Vesta lehet a legfényesebb. Az idén alig egy hét választja el szembenállását és napközelségét, így az elméletileg lehetséges legnagyobb fényességével, 5,5 magnitúdóval ragyog a déli égbolton. Sajnos pályahelyzete miatt ezek a látványos szembenállások mindig alacsony deklinációval párosulnak, ám ilyen fényesség mellett fényszennyezéstől mentes helyről könnyedén megfigyelhető. A nyári hónapokban a Skorpió északra nyúló részében, az Antarestől északra lesz megfigyelhető. Tejút környéki helyzete látványos együttállásokat eredményez majd, a szembenállás érdekességét pedig a közelben tartózkodó Jupiter tovább emeli.

A Vesta keresőterképe a 60. oldalon található.

Meteoros észlelési ajánlat

Júliustól augusztus közepéig az Antihelion alacsony aktivitású forrás kiegészíti a különböző Capricornida/Aquarida rajok folyamatos tevékenységét. A július végi maximumokat a telihold teljesen tönkreteszi. Ebbe az időszakba esik a Piscis Austrinidák (július 28.), a Déli Delta Aquaridák (július 28–30) és az Alfa Capricornidák (július 30–31.) maximuma. A Déli Delta Aquaridák július 12-től mutat aktivitást. A felszálló ág, ill. az augusztus elejei leszálló ág kiválóan tanulmányozható. Az Alfa Capricornidák még korábban mutatkoznak, már július 3-án megjelennek az első rajtagok. A legújabb vizsgálatok szerint az Északi Delta Aquaridák (SDA) az Antihelion forrás része, ezért kivették az IMO által vizsgált rajok listájából. Szintén nem tudták kimutatni fotografikus és videós adatok alapján az Északi és Déli Iota Aquaridákat sem a déli rajkavalkádból. A Capricornidák, az Antihelion forrás és az SDA főleg halvány meteorokat tartalmaz, de sokszor előfordulnak fényesebb rajtagok is. Az SDA raj néha nagyon magas rádiós aktivitást mutat.

GyL

Táborozási ajánlat

A Süllysápi Amatőrcsillagász Egyesület és az MCSE Meteorészlelő Szakcsoportja idén ismét megrendezi nyári észlelőtáborát. A tábor időpontja a holdfázis miatt augusztus 10. és 20. közé esik. A helyszín a tavalyi, a Sásd közelében lévő kis Baranya megyei falu, Palé. Az észlelőtábor önköltséges, egy óriási, teljesen sík rét várja az érdeklődőket sátorozásra. A táborban tavaly kiváló ég fogadta az észlelőket, és reméljük, idén sem fogunk csalódní az időjárásban. A faluban nyáron már lesz vegyesbolt is, így nem szükséges élelmiszerrel Sásdra bemenni. A háziganádák jóvoltából zuhanzó is rendelkezésre áll a pince mellett. Reméljük minél többen megismerik ezt a kiváló egű kis falut idén nyáron is.

GyL

Sry

